

TIJDLIJN

Een reis door de geschiedenis

Peter Goes

Lannoo

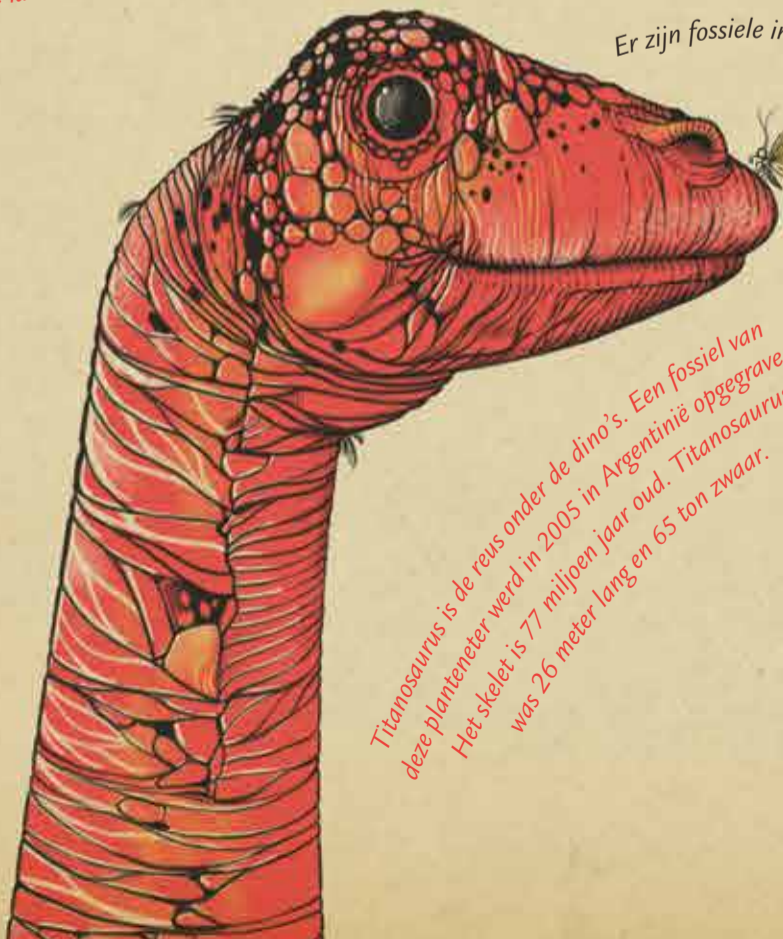
Het grootste vliegende dier aller tijden is Quetzalcoatlus.
Zijn vleugels hadden een spanwijdte van tien meter.

Het woord 'dinosaurus' is samengesteld uit de Griekse woorden 'deinos' ('verschrikkelijk') en 'sauros' ('hagedis').

De bekendste dinosaurus is Tyrannosaurus rex, ook wel T. rex genoemd.
Met zijn lengte van vijftien meter behoort hij, samen met Giganotosaurus,
tot de grootste landroofdieren ooit. Enkel Spinosaurus was nog groter.

Er zijn fossiele insecten gevonden van 350 miljoen jaar oud.

Titanosaurus is de reus onder de dino's. Een fossiel van deze planteneater werd in 2005 in Argentinië opgegraven.
Het skelet is 77 miljoen jaar oud. Titanosaurus was 26 meter lang en 65 ton zwaar.

De pterosauriërs waren geen dinosauriërs, maar vliegende reptielen. Ze ontwikkelden zich meer dan 220 miljoen jaar geleden in het trias.

Stegosaurus

Parasaurolophus

Triceratops

Triceratopsje

In het mesozoïcum waren de meeste planten naaktzadige varens en coniferen.

De dinosaurussen

Dinosaurussen leefden van het laattrias tot het krijt. Dat is ongeveer 230 tot 65 miljoen jaar geleden, in het mesozoïcum. Geen enkele gewervelde soort heeft al ooit zo lang geleefd. Er was een grote verscheidenheid aan dinosaurussen, van kleine vogelachtigen tot de grootste reptielen die ooit op onze aarde rondliepen. Vroeger dacht men in Europa dat dinosaurusfossielen afkomstig waren van draken en monsters. Pas in het begin van de 19de eeuw werden de eerste dinosaurussen beschreven.

Volgens de legende werd Rome in 753 v.Chr. gesticht door de tweeling Romulus en Remus, die door een wolvin werd opgevoed.

De Romeinen vochten in drie oorlogen tegen de inwoners van Carthago, een Afrikaanse handelsstad. De eerste van die drie Punische oorlogen werd beslecht op zee. Tijdens de tweede oorlog stak de Carthaagse generaal Hannibal met olifanten de Alpen over om Rome te bereiken. Maar in de laatste oorlog in 146 v.Chr. werd Carthago met de grond gelijk gemaakt.

De eerste keizer van Rome was Augustus (63 v.Chr. tot 14 n.Chr.), de adoptiezoon van Julius Caesar. Van de naam Caesar is het woord 'keizer' afgeleid.

Keizer Nero (37-68 n.Chr.), berucht om zijn wreedheid, liet een kolossaal standbeeld van zichzelf maken.

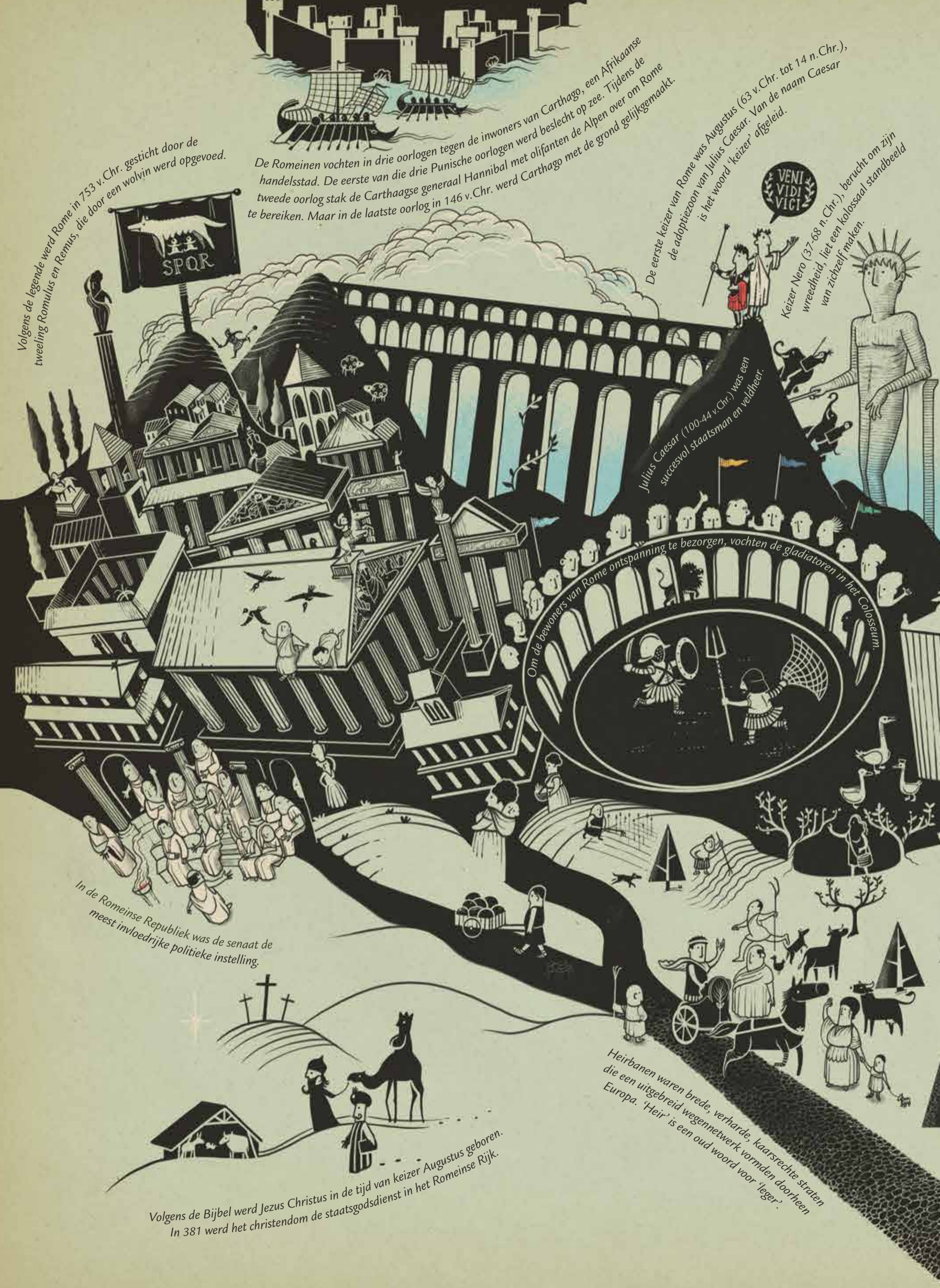
Julius Caesar (100-44 v.Chr.) was een succesvol staatsman en veldheer.

Om de bewoners van Rome ontspanning te bezorgen, vochten de gladiatoren in het Colosseum.

In de Romeinse Republiek was de senaat de meest invloedrijke politieke instelling.

Volgens de Bijbel werd Jezus Christus in de tijd van keizer Augustus geboren. In 381 werd het christendom de staatsgodsdienst in het Romeinse Rijk.

Heirbanen waren brede, verharde, kaarsrechte straten die een uitgebreid wegennetwerk vormden doorheen Europa. 'Heir' is een oud woord voor 'leger'.

Het Romeinse Rijk

In het begin bestond Rome uit een paar nederzettingen van de Latijnen in wat nu Italië is. In de zevende eeuw voor Christus namen de Etrusken de nederzettingen in en verenigden die tot een stad. Die stad werd 150 jaar lang door Etruskische koningen geregeerd. De Latijnen namen hun schrift, godsdienst en cultuur grotendeels over. De gemengde bevolking van Rome, de Romeinen, verjoegen de laatste Etruskische koning in 509 voor Christus. De Romeinen riepen een republiek uit, met verkozen bestuurders. Tijdens de Republiek groeide Rome uit tot een wereldrijk. In de eerste eeuw voor Christus kwam er een burgeroorlog en uiteindelijk verving Augustus de republiek door een keizerrijk. Maar ook dat rijk bleef niet bestaan. Germaanse volkeren staken de grenzen over en brachten het westelijke deel, met Rome als hoofdstad, ten val eind vijfde eeuw. In het oosten bleef het Romeinse Rijk nog een tijdlang bestaan.

De Romeinen noemden de Middellandse Zee 'Mare Nostrum'. Dat is Latijn voor 'onze zee'.

Triomfboog

Legionairs waren soldaat van beroep. De dienstplicht duurde vele jaren.

Met strategisch geplaatste forten werden de grenzen van het rijk bewaakt.

Mijlpaal

Om de veroverde gebieden in Groot-Brittannië te beschermen, liet keizer Hadrianus in 122 een 117 kilometer lange muur bouwen.

Picten en Kelten

De testudo of schildpadformatie

Rome werd in haar geschiedenis verschillende keren geplunderd. Alarik, koning van de Visigoten, was in 410 de eerste Germaan die Rome innam.

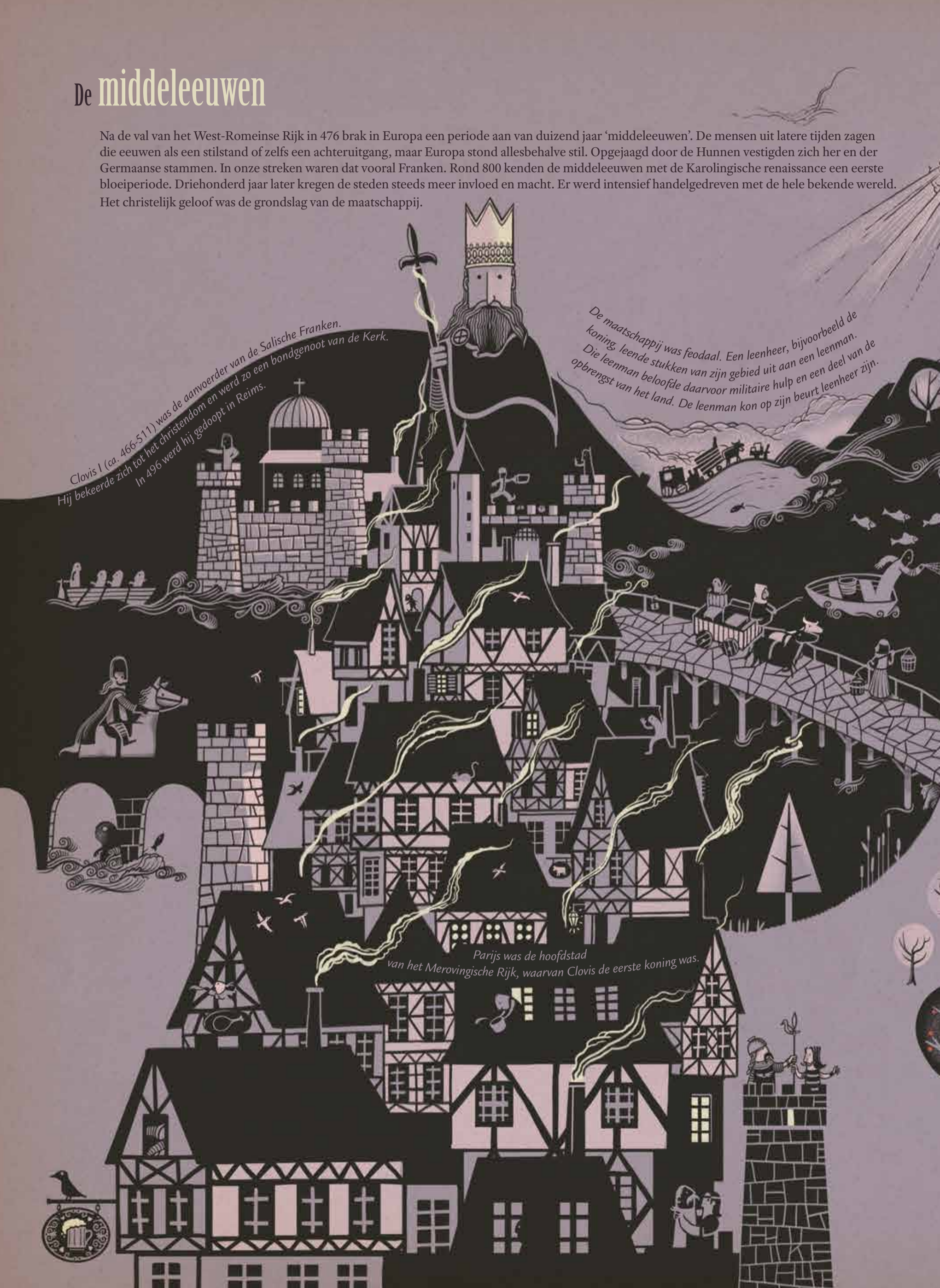
De middeleeuwen

Na de val van het West-Romeinse Rijk in 476 brak in Europa een periode aan van duizend jaar 'middeleeuwen'. De mensen uit latere tijden zagen die eeuwen als een stilstand of zelfs een achteruitgang, maar Europa stond allesbehalve stil. Opgejaagd door de Hunnen vestigden zich her en der Germaanse stammen. In onze streken waren dat vooral Franken. Rond 800 kenden de middeleeuwen met de Karolingische renaissance een eerste bloeiperiode. Driehonderd jaar later kregen de steden steeds meer invloed en macht. Er werd intensief handelgedreven met de hele bekende wereld. Het christelijk geloof was de grondslag van de maatschappij.

Clovis I (ca. 466-511) was de aanvoerder van de Salische Franken. Hij bekeerde zich tot het christendom en werd zo een bondgenoot van de Kerk. In 496 werd hij gedoopt in Reims.

De maatschappij was feodaal. Een leenheer, bijvoorbeeld de koning, leende stukken van zijn gebied uit aan een leenman. Die leenman beloofde daarvoor militaire hulp en een deel van de opbrengst van het land. De leenman kon op zijn beurt leenheer zijn.

Parijs was de hoofdstad van het Merovingische Rijk, waarvan Clovis de eerste koning was.

Rond de elfde eeuw ontstonden ridderromans over het leven van Karel de Grote.
Een bekend verhaal is het 'Chanson de Roland' of het 'Roelantslied'.
Dat oorspronkelijk Franse gedicht gaat over de nederlaag
van Karel de Grote in de pas van Roncesvalles.

Mohammed, de profeet die de islam zou stichten,
werd rond het jaar 570 in Mekka geboren.

Karel de Grote (ca. 747-814) wilde
Europa verenigen. In 800 werd hij
door de paus tot eerste keizer
van het Roomse Rijk gekroond.

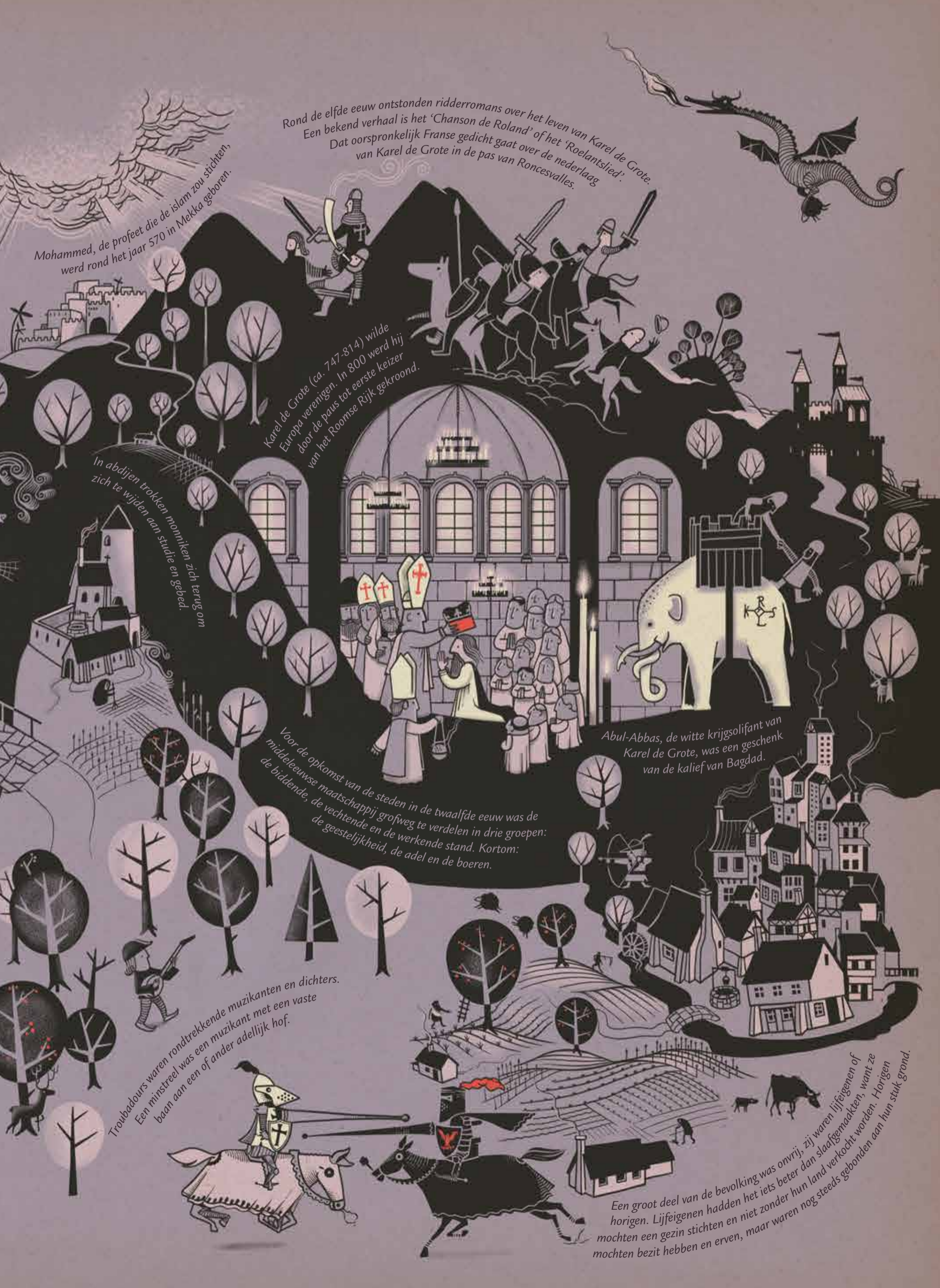
In abdijen trokken monniken zich terug om
zich te wijden aan studie en gebed.

Voor de opkomst van de steden in de twaalfde eeuw was de
middeleeuwse maatschappij grofweg te verdelen in drie groepen:
de biddende, de vechtende en de werkende stand. Kortom:
de geestelijkheid, de adel en de boeren.

Abul-Abbas, de witte krijgsolifant van
Karel de Grote, was een geschenk
van de kalief van Bagdad.

Troubadours waren rondtrekkende muzikanten en dichters.
Een minstrel was een muzikant met een vaste
baan aan een of ander adellijk hof.

Een groot deel van de bevolking was onvrij, zij waren lijfeigenen of
horigen. Lijfeigenen hadden het iets beter dan slaafgemaekten, want ze
mochten een gezin stichten en niet zonder hun land verkocht worden. Horigen
mochten bezit hebben en erven, maar waren nog steeds gebonden aan hun stuk grond.

Machu Picchu is nooit door de Spanjaarden ontdekt en wordt daarom de verborgen stad genoemd. Ze ligt op een hoogte van 2400 meter.

De condor is een vogel van het Andesgebergte.

De Inca-zonnegod Inti

Pompoenen en tomaten

De Inca's hadden een uitgebreid netwerk van geplaveide wandelpaden en hangbruggen.

Incatempel

Het Amazoneregenwoud

Ananas

Heel wat groente- en fruitsoorten, maar ook mais en aardappelen, werden voor het eerst geteeld in Midden- en Zuid-Amerika. Later werden ze naar Europa uitgevoerd.

Spaanse veroveraars uit de zestiende eeuw waren op zoek naar goud.

De Inca's

Terwijl in Europa de middeleeuwen op hun einde liepen, kwamen in een heel ander deel van de wereld grote beschavingen tot bloei. Een ervan is die van de Inca's. In de dertiende eeuw waren de Inca's slechts een volk in het hoogland van Peru. Maar in de vijftiende eeuw verspreidden ze zich snel over de westkust van Zuid-Amerika. Hun machtige rijk ging ten onder door ziektes en het geweld dat de Spaanse veroveraars of conquistadores meebrachten.

De Azteken

Rond 1200 vestigden de Azteken, een volk van krijgers, zich in Midden-Amerika. Ze stichtten een machtig rijk. De grootste stad of metropool was Tenochtitlán. Het lag midden in een moerassig meer. De Spaanse conquistador Hernán Cortés veroverde het Azteekse Rijk tussen 1519 en 1521. Keizer Montezuma geloofde dat met de komst van de Spanjaarden een oude voorspelling in vervulling ging. Daarom onthaalde hij hen gastvrij. Maar het liep toch slecht af voor de Azteken. Niet alleen braken er vijandelijkheden uit, bovendien brachten de Spanjaarden ziekten mee, waartegen de Azteken geen weerstand hadden. Velen stierven en ook Montezuma kwam om.

De Azteken brachten bloedige mensenoffers op heel grote schaal. Daarvoor maakten ze krijgsgevangenen. Het maakte hen bij de omringende volkeren niet erg geliefd. Daarom spanden die met de Spanjaarden tegen hen samen.

De priesters van de Azteken zagen een arend op een cactus vechten met een slang. Zij droegen het volk op zich op die plek te vestigen. In 1325 werd in het Texcocomeer een stad gebouwd, Tenochtitlán. Tegenwoordig ligt daar Mexico-Stad.

Pinda's

Aardappelen

De Azteken noemden zichzelf 'Mexica'.

Azteekse krijgers

De watergodin Chalchiuhtlicue

Spaanse missionarissen

San Salvador was het eerste eiland dat Christoffel Columbus aandeed. De naam betekent 'Heilige Verlosser'.

Niña

Santa María

Pinta

Christoffel Columbus ontdekte 'de Nieuwe Wereld' in 1492.

De jaren 2010

In die tijd stonden milieuproblemen bovenaan op de agenda. Ook de bestrijding van terrorisme kreeg prioriteit. Oorlogen en armoede brachten een vluchtelingenstroom naar Europa op gang. Duizenden waagden hun leven in wankele bootjes, op zoek naar een beter bestaan. De Europeanen klauterden uit de crisis. Maar vrede en welvaart voor iedereen bleef een verre droom.

Er zijn vijandelijkheden tussen Rusland en Oekraïne. In 2014 werd het passagiersvliegtuig MH17 boven die regio neergehaald door een luchtdoelraket. Alle inzittenden, waarvan meer dan de helft Nederlanders, kwamen om.

Als gevolg van een zeebeving raakte in 2011 de kerncentrale van het Japanse Fukushima zwaar beschadigd. De nucleaire ramp had langdurige gevolgen voor mens en milieu.

Gegevensbestanden, zoals foto's of muziek, worden steeds meer op afstand bewaard in de 'cloud', een netwerk van computers en internetverbindingen.

De zelfbenoemde Islamitische Staat (IS), die verantwoordelijk is voor wreedheden en grove schendingen van de mensenrechten, blijft wereldwijd slachtoffers maken door talrijke terreuraanslagen.

De Belgen braken het record in het vormen van een regering. De formatie duurde maar liefst 541 dagen.

De eerste 3D-printers voor thuisgebruik kwamen op de markt.

Het lied 'Happy' van Pharrell Williams was in 2013 een hit.

In 2015 slaagde SpaceX erin om de herbruikbare raket Falcon 9 te lanceren en weer veilig op aarde te laten landen.

In 2014 werd de 'Ice Bucket Challenge' een hype op sociale media om geld in te zamelen voor de strijd tegen ALS.

Men gaat op zoek naar duurzame energiebronnen. Die zijn onuitputtelijk, hernieuwbaar en minder belastend voor het klimaat.

Rijden we binnenkort allemaal met een elektrische auto?

Het cruiseschip Costa Concordia kapseisde in 2012 voor de Italiaanse kust.

Bootvluchtelingen proberen via de Middellandse Zee Europa binnen te komen. Veel boten kapseizen omdat ze onveilig zijn en overvol. Nooit eerder waren wereldwijd zo veel mensen op de vlucht.

Bij een aanslag op de redactie van het satirische weekblad 'Charlie Hebdo', dat cartoons van de profeet Mohammed publiceerde, werden op 7 januari 2015 twaalf mensen door moslimextremisten doodgeschoten. Mensen kwamen massaal op straat om de vrijheid van meningsuiting te verdedigen.

In 2015 kwamen heel wat landen samen op de klimaatconferentie in Parijs. Een jaar later tekenden ze een akkoord om de klimaatverandering tegen te gaan. De belangrijkste gassen die bijdragen aan de opwarming van de aarde en door menselijke activiteiten uitgestoten worden, zijn koolstofdioxide (CO₂), methaan (CH₄) en lachgas (N₂O).

Sinds 2019 rollen landen overal ter wereld een 5G-netwerk uit. Dat moet ervoor zorgen dat digitale gegevens veel sneller kunnen worden doorgestuurd.

Superheldenfilms werden populairder dan ooit. Op 15 april 2019 brak er brand uit in de Notre-Dame in Parijs. Daardoor stortte de torenspits van de kathedraal in en werd een groot deel van het dak verwoest. Na de brand leverde een grote inzamelactie meer dan € 840 miljoen op voor de wederopbouw.

Slachtoffers stelden seksueel grensoverschrijdend gedrag aan de kaak op sociale media door de hashtag MeToo te gebruiken.

Chirurgen kunnen robots besturen om ingewikkelde operaties uit te voeren.

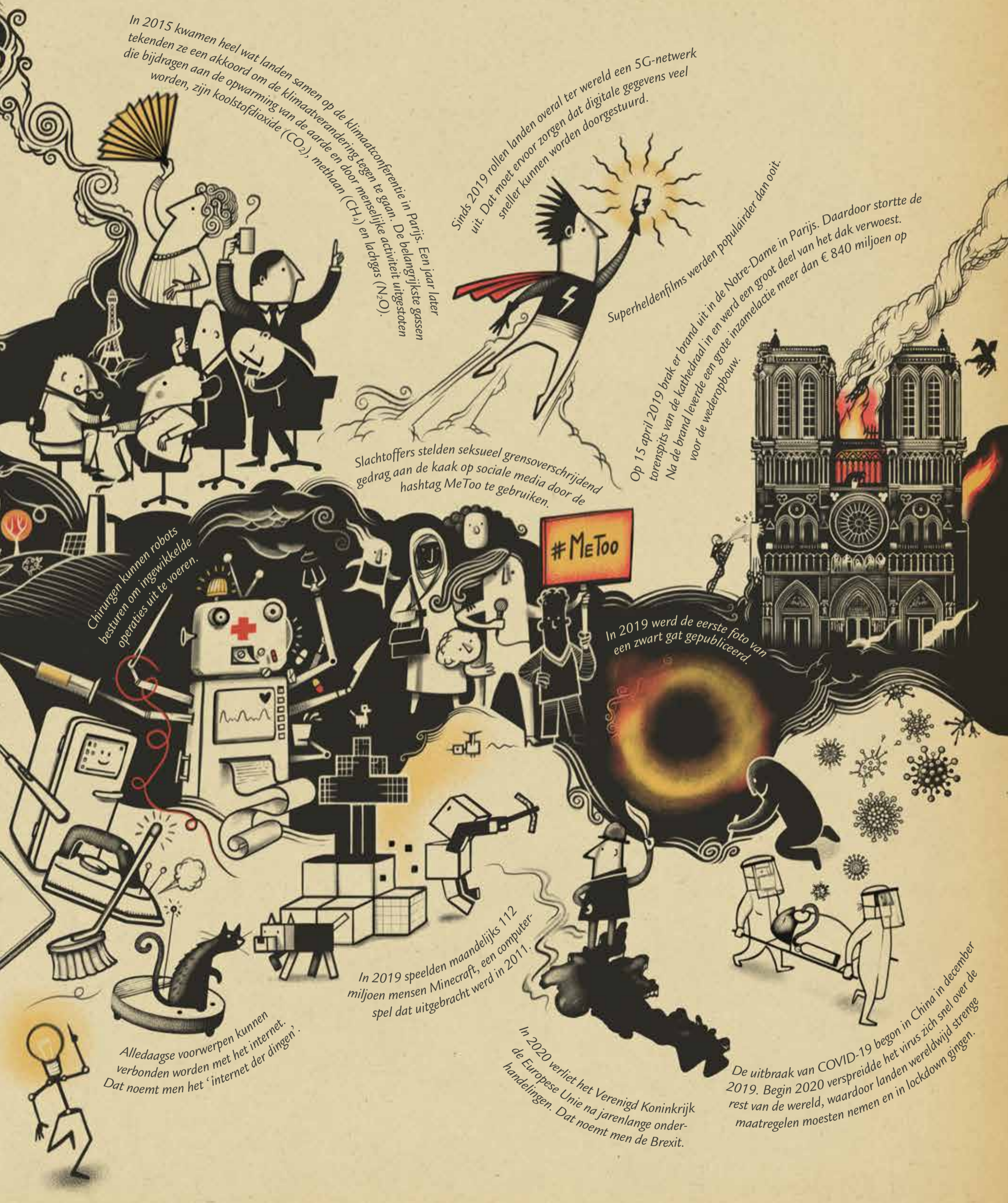
In 2019 werd de eerste foto van een zwart gat gepubliceerd!

In 2019 speelden maandelijks 112 miljoen mensen Minecraft, een computerspel dat uitgebracht werd in 2011.

Alledaagse voorwerpen kunnen verbonden worden met het internet. Dat noemt men het 'internet der dingen'.

In 2020 verliet het Verenigd Koninkrijk de Europese Unie na jarenlange onderhandelingen. Dat noemt men de Brexit.

De uitbraak van COVID-19 begon in China in december 2019. Begin 2020 verspreidde het virus zich snel over de rest van de wereld, waardoor landen wereldwijd strenge maatregelen moesten nemen en in lockdown gingen.

Met dank aan:

Fien Danniau, Christophe Verbruggen en Tom De Paepe.
Het Lannooteam: Sofie, Wendy en Judith

Je kunt mij vinden op:

www.petergoes.com
www.instagram.com/goes.peter

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

@ Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2025

Eerste editie

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2015

Teksten: Peter Goes en Sylvia Vanden Heede

Vormgeving: Peter Goes

D/2025/45/166

NUR 212 / 242

ISBN 978 90 209 3354 3

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

